

Krejčová, Elena

Nová srovnávací studie maďarské a bulharské frazeologie

Opera Slavica. 2023, vol. 33, iss. 4, pp. 89-90

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2023-4-14>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.79407>

License: [CC BY-SA 4.0 International](#)

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20240131

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/OS2023-4-14>

Nová srovnávací studie maďarské a bulharské frazeologie

DUDÁS, M.: *Magyar-bolgár kontrasztív nyelvi világgép. Összevető frazeológiai elemzések*. Budapest: ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék, 2022.

Monografie maďarské bulharistky Márie Dudásové *Magyar-bolgár kontrasztív nyelvi világgép. Összevető frazeológiai elemzések* (Srovnávací studie o maďarském a bulharském lingvistickém obrazu světa. Komplexní frazeologická analýza) představuje první srovnávací maďarsko-bulharskou studii frazeologického fondu těchto dvou jazyků. Kniha je dalším příspěvkem k dlouhodobé a soustavné vědecké činnosti odborníků v oblasti maďarsko-bulharské jazykové komparistiky. Monografie odráží aktuální výzkumné problémy, odhaluje jak zvláštnosti zkoumaných jazyků, tak i mentalitu a lidovou psychologii Maďarů a Bulharů.

M. Dudášová vnímá a zkoumá frazeologismy jako prvky jazykového obrazu světa, jako výrazné prvky, v nichž lze spatřovat hluboko zakořeněné součásti folklorního myšlení, lidové psychologie a vnímání okolního světa. Vhodně zvolená hlavní výzkumná kontrastivní metoda obsahuje bohatý kognitivní potenciál, protože současně zjišťuje a analyzuje jak podobnosti, tak rozdíly mezi frazeologií obou jazyků.

Kniha je strukturována do dvou částí – teoretické a empiricko-analytické. Teoretické části předchází výborná znalost nejdůležitější bibliografie na toto téma v současné lingvistice. Základem práce je pochopení frazeologie jako účinného prostředku nominativního vnímání světa, neboť zprostředkovává ustálené představy, obrazy, emoce, hodnocení v čase, a zachovává tak originalitu a bohatost jazykového fondu a prvků kultury a mentality různých národů. Rovněž je zde nabízen ucelený přehled typů frazeologických jednotek a zvláštní pozornost je věnována klíčovému pojmu „ekvivalence“, nastíněny jsou problematické oblasti tohoto mezijazykového jevu a definovány jsou její různé projevy (úplná, částečná, nulová a pseudoekvivalence).

Druhá část výzkumu shrnuje autorčiny postřehy ohledně specifík maďarské a bulharské frazeologie, představuje konkrétní výsledky jejich kontrastivního studia. Na základě přijaté metodiky je zde navržena klasifikace dvou velkých skupin frazeologických jednotek: první, vybudované na základě kontrastivní metodologie, a druhé – postavené na lexikálně-gramatickém významu frazeologických jednotek.

Hlavní část monografie přináší bohatý empirický materiál z mnoha různých zdrojů a zaměřuje se na několik ústředních témat s antropologickými dimenzemi, která nastiňují představy o člověku, jeho projevech a jeho místě ve světě (barvy, člověk, pocity, oheň), a také na některé další oblasti (sport, etnické stereotypy).

Pro výzkum lexikálně-gramatického významu frazeologických jednotek volí M. Dudášová ty antropocentrické, protože člověk a prizma, skrze které vnímá sebe i druhé lidi, jsou základem jazykového obrazu světa. Analýza idiomů odrážejících etnické stereotypy (cikáni, Židé, Bulhaři, Maďaři) je orientována na vysoce aktuální výzkumné téma. Zvláště objevné jsou představy Maďarů a Bulharů o sobě samých. Maďaři podle analyzovaného materiálu uvádějí jako své kladné vlastnosti odvahu, hrdoost, vážnost a upřímnost, záporně pak u sebe vnímají to, že jednájí zbrkle, snadno se urazí, jsou vznětliví a často nadávají. Na druhé straně – podle toho, co je zaznamenáno v bulharské slovní zásobě – výrazy jako (*говоря*) на *чист български език* se používají v pozitivním významu „jasný, srozumitelný, vlastní jazyk“, kdežto pod frazémem *българска работа* se rozumí nekvalitní práce.

Závěrem lze říci, že prezentovaný výzkum je inovativní svou povahou, vědecky precizní a důkladný, přitom je napsán mimořádně čtivě. Monografie dr. Márie Dudášové je určena jak lingvistům, tak i širšímu publiku se zájmem o kognitivní možnosti jazyka.

Elena Krejčová

Bibliografie:

DUDÁŠ, M.: *Magyar-bolgár kontrasztív nyelvi világkép. Összevető frazeológiai elemzések*. Budapest: ELTE BTK Szlav Filológiai Tanszék, 2022.

About the author

Elena Krejčová

Masaryk University, Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies, Brno, Czechia

ekrejcova@phil.muni.cz

<https://orcid.org/0000-0001-5458-5305>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.